

Poštovani,

Obavještavamo Vas da je sudija Osnovnog suda u Podgorici Ranko Vukić donio presude u predmetima vođenim po tužbama porodica pok. Ševka Kubata i pok. Azema Begića.

Podsjećamo da je Ševka Kubata (1949) crnogorska policija uhapsila 20. maja 1992. godine u Baru, a 25. maja 1992. isporučila u koncentracioni logor u Foču, gdje je preminuo pod nerazjašnjenim okolnostima. Njegovo tijelo je identifikovano i sahranjeno prošle godine.

Azem Begić (1962) uhapšen je 23. maja 1992. u Herceg-Novom i 27. maja 1992. ispušten pripadnicima Vojske Republike Srpske navodno u Srebrenicu. Njegovo tijelo pronađeno je u junu 1992. godine na obali rijeke Save i sahranjeno na groblju u Sremskoj Mitrovici, a identifikovano tek u novembru prošle godine.

Sudija Vukić je u obje presude utvrdio da je tužena RCG odgovorna za protivpravno lišenje slobode Ševka Kubata i Azema Begića i kršenje njihovih prava kao izbjeglica, pa je djelimično usvojio tužbene zahtjeve.

Po osnovu nematerijalne štete zbog smrti bliskog lica suprugama je dosuđeno po 20,000 eura, ocu Azema Begića 20,000 eura i djeci Azema Begića po 25,000 eura. U presudi se navodi da su ovi iznosi veći za po 5,000 eura od najviše dosuđenog iznosa u praksi Osnovnog suda, što nije opravdano, ako se prisjetimo 15,000 eura naknade Milu Đukanoviću za duševne bolove koje je pretrpio samo zbog novinskih napisa, 42,000 eura zbog neosnovanog lišenja slobode od 10,5 mjeseci, odnosno 490.000 eura zbog neosnovanog lišenja slobode u trajanju od nepunih osam godina, itd.

Nisu usvojeni tužbeni zahtjevi sestara Ševka Kubata i Azema Begića zbog toga što su u vrijeme izetovog nestanka obje imale „odvojena domaćinstva“. Ističemo da je ovako rigidno tumačenje zakonskog standarda „zajednice života“ još osamdesete godine prošlog vijeka prvi napustio Vrhovni sud Hrvatske u korist „upućenosti i međusobnog pomaganja, bez obzira na to što je svako od njih stekao poseban stan“. Sestra Ševka Kubata, Munevera, zamjenjivala mu je majku, jer su rano ostali siročad, pa su do kraja njegovog života bili posebno upućeni jedno na drugo. Sudija Vukić je, na žalost, u ovakvom njenom iskazu prepoznao samo to da je „priznala da je bila starija od brata, da je zasnovala bračnu zajednicu...“, da su imali odvojena domaćinstva, bez obzira na činjenicu da su se redovno posjećivali i pomagali...“ Azem Begić je sa sobom u izbjeglištvo u Crnu Goru poveo njegovu sestru Hatidžu i njenu djecu koja i danas trpe posljedice od traume izazvane njegovim prinudnim nestankom.

Ponovo nijesu usvojeni zahtjevi tužilaca za naknadu štete zbog povrede prava ličnosti i to zbog nečovječnog i ponižavajućeg postupanja kojim ih je država Crna Gora izložila zbog toga što porodicama do danas niko nadležan nije pružio bilo kakvu informaciju o hapšenju, deportaciji i nestanku njihovih najbližih, kao i zbog toga što 14 godina Crna Gora nije sprovela efikasnu istragu i kaznila odgovorne za ovaj zločin. Kao i u presudi porodici Tufekčić, sudija Vukić je ovaj zahtjev odbio s apsurdnim obrazloženjem da su tužioci bili informisani jer je Danijela Stupar-Titorić dobila pismo od crnogorskih vlasti o deportaciji njenog supruga Alenka Titorića (!), kao i da je činjenica da je Nikola Pejaković odgovorio na poslaničko pitanje Skupštini Crne Gore da su i oni uhapšeni i deportovani.

Sudija uopšte nije uzeo u obzir činjenicu da nikakva istraga o prinudnom nestanku i smrti Ševka Kubata i Azema Begića nije sprovedena punih četrnaest godina, i da ta nepravda intenzivno vrijeđa i ponižava tužioce sve to vrijeme. Iako su ovi navodi tužbe zasnovani na Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i praksi Evropskog suda za ljudska prava, Sud se ovdje na te standarde uopšte nije obazirao, ali se jeste pozvao na jednu presudu Evropskog suda, i to pogrešno, kada je trebalo ukoriti tužioce zbog „previsoko“ postavljenih tužbenih zahtjeva.

Sudija je takođe odbio tužbene zahtjeve po osnovu naknade za pretrpljeni strah, tako što je obrazložio da se naknada za strah može dosuditi samo za strah pretrpljen za svoj, a ne i za tuđ život, upustivši se u tumačenje „neurologije i neuropsihijatrije“, sve proizvoljno i neutemeljeno u izričitim nalazima vještaka koje je sud u cjelosti prihvatio, i suprotno Zakonu o obligacionim odnosima.

Sudija je odbio i zahtjev supruga i djece za naknadu izgubljenog izdržavanja, našavši da su tužioci sami krivi što nisu predložili Sudu preciznu finansijsku dokumentaciju o platama isplaćenim pokojnim Ševku i Azemu do rata u BiH.

Ipak, odbijeni su prigovori zastarjelosti, na kojima tužilaštvo, koje zastupa državu, insistira u svakom predmetu. Sudija Vukić je i u ovim presudama utvrdio da se ima primjeniti čl. 377 ZOO jer država RCG objektivno odgovara za radnje svojih službenika, koje predstavljaju krivično djelo.

Tužioci će se žaliti Višem sudu na obje ove presude.